

**TOWARZYSTWO MIŁOŚNIKÓW LWOWA I KRESÓW POŁUDNIOWO- WSCHODNICH
ODDZIAŁ JELENIOGÓRSKI**

58-500 JELENIA GÓRA ul. BOHATERÓW GETTA 2

Praca na konkurs: OCALIĆ OD ZAPOMNIENIA

Anita Celuch

Ubocze 140
Tel: 601 990 179

Uczennica kl. II C
III Liceum Ogólnokształcące
im. Jędrzeja Śniadeckiego w Jeleniej Górze
Al. Jana Pawła II 25

opiekun: mgr **Urszula Kozłowska**

26 kwietnia 2014

Każda rodzina jest inna. Posiada niepowtarzalne tradycje i obyczaje, swój specyficzny koloryt, a jej członkowie zachowują w pamięci wspomnienia o swoich krewnych. Mnie zainteresowały losy rodziny z Kresów.

Moja prababcia **Matylda Rodziewicz**, z domu **Pierniak** urodziła się w roku 1929 w **Weleśnicy Leśnej**, w gminie Majdan Średni, w powiecie nadwórniańskim- woj. stanisławowskie (dziś wieś Kołomyjskiego rejonu obwodu Iwano-Frankowskiego Ukrainy). Babcia zmarła 18.01.2010r., informacje starała się przekazywać rodzinie kiedy tylko mogła, lecz nie wszystko zawarła w swoich wspomnieniach. Często zastanawiałam się jak żyła, gdy była w moim wieku. Jej przeżycia związane były z latami II wojny światowej. Jako dziesięcioletnia dziewczynka dowiedziała się o wybuchu wojny, gdy mieszkała w **Bolechowie** (doliński – powiat województwa stanisławowskiego II Rzeczypospolitej. Siedzibą było miasto **Dolina**). Tam uczęszczała do Publicznej Szkoły Powszechnej im. Królowej Jadwigi. Jej mama **Albina Pierniak** (z domu **Łobos**) opiekowała się dziećmi. Było ich czworo: Antoni, Matylda, Domicella oraz Janina. Miała jeszcze jednego brata Stanisława, ale zmarł mając zaledwie 14 dni. Jej ojciec **Jan Pierniak** był kolejjarzem. Po 17 września 1939 roku wszyscy kolejjarze otrzymali rozkaz wyjazdu z rodzinami z Bolechowa do Rumunii, specjalnie podstawionym pociągami. W tym samym czasie Niemcy zorganizowali nalot na dworzec kolejowy. Ludzie uciekali w popłochu.- „Pamiętam płacz kobiet i dzieci oraz krzyk, ten przeraźliwy krzyk...”- mówiła prababcia. Zginęło kilka osób. Nie udało się wyjechać, a później im zabronili. Ojciec prababci musiał zostać, a mama z dziećmi wyjechała do rodziny do **Weleśnicy Leśnej**, gdzie mieszkali do 30.06.1941 roku. Gdy do Polski weszły wojska radzieckie, wiele się zmieniło (Nie udało mi się zebrać na ten temat informacji). Rozpoczęły się aresztowania i wywózki na Sybir. Nie wolno było mówić po polsku, nie było książek, ani

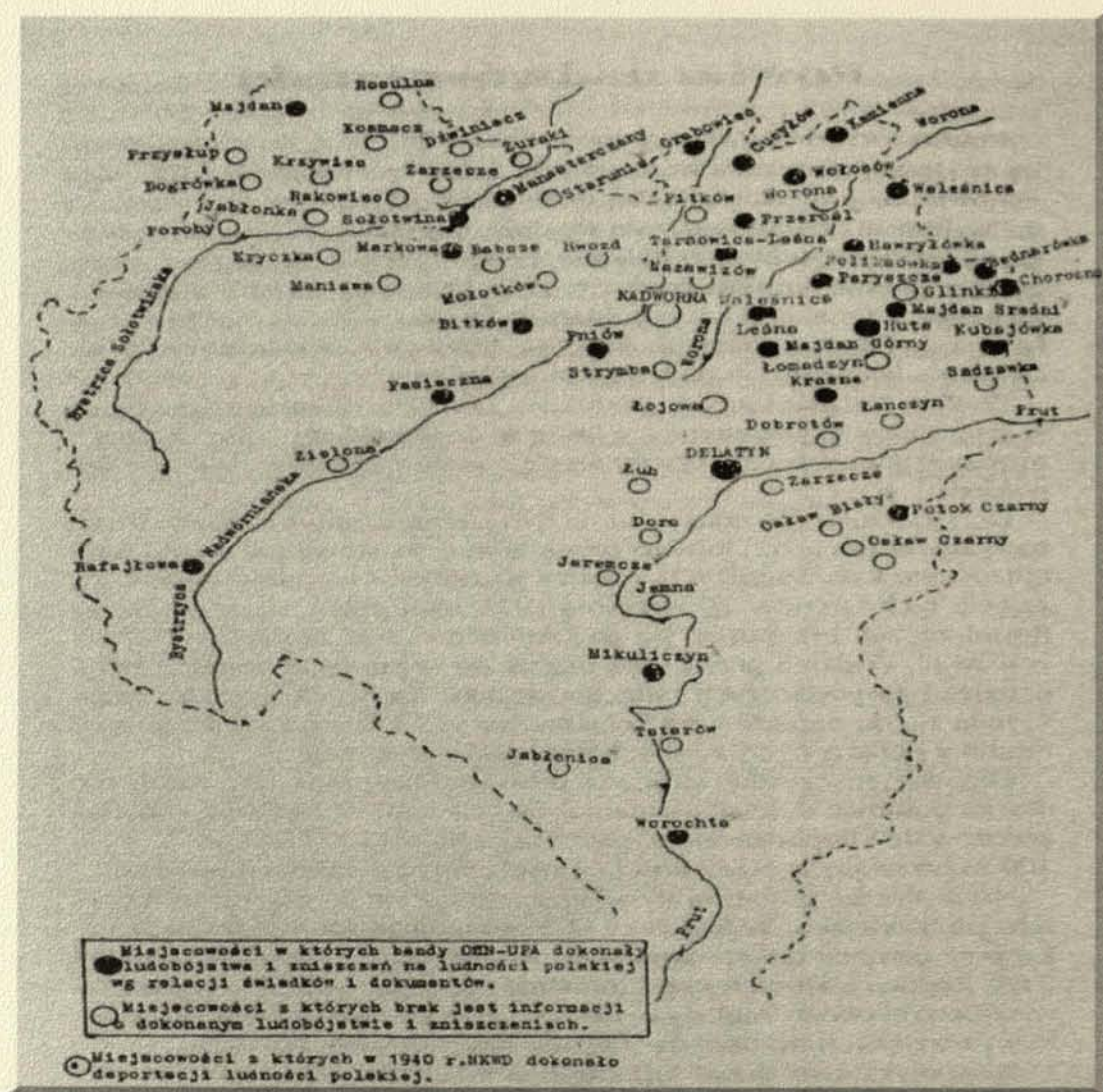
zeszytów. W szkole dzieci musiały uczyć się rosyjskiego. Ojciec prababci w tym czasie pracował na dworcu kolejowym w Nadwórnej. Do pracy chodził pieszo osiem km. Po kilku miesiącach został zwolniony, tak jak wszyscy polscy kolejarze, ale rozpoczął pracę w Hucie Szkła. Według relacji prababci: „-Jeszcze gorzej było po 1941, po ataku hitlerowskim na Sowiećów. Więcej było nalotów i bombardowań. Ginęli żołnierze i ludność cywilna. Niemcy kazali Polakom wrócić tam, gdzie pracowali przed 1939”. Ojciec prababci wrócił do pracy na kolei, a rodzina do Bolechowa, gdzie dostali służbowe mieszkanie. W 1941r, w Bolechowie była ogromną powódź, a po niej straszny głód. Nie można było kupić nic do jedzenia. Ludzie stali w długich kolejkach po chleb, a żołnierze niemieccy rozpędzali te kolejki. Wtedy ksiądz zaproponował rodzicom pomoc - zabranie młodszych dzieci (Domicelli i Janiny) do Barda. Przebywały tam do końca wojny. W Bolechowie Niemcy utworzyli getto dla Żydów. Mieszkańcom nie było wolno było chodzić po tej samej stronie ulicy. Pewnego dnia, gdy prababcia wracała ze szkoły do domu widziała jak wyprowadzano Żydów. Mówili, że wywożą ich „do Bełży”(Bełżec), do krematorium. Widziała swoje koleżanki ze szkoły. Czternastoletnia Matylda po ukończeniu siódmej klasy rozpoczęła pracę w pobliskiej fabryce beczek. Dostała wezwanie na roboty do Niemiec, ale ciężka praca uchroniła ją przed tym wyjazdem. Pewnej nocy zakład spłonął a pracownicy sami go odbudowali. Tragiczne wspomnienia prababci związane były też z bandami UPA. Gdy zbliżał się front grasowały bandy tzw. ukraińskich partyzantów. Banderowcy napadali na polskie rodziny, mordowali, palili domy. Ojciec prababci został w Bolechowie, ale żonę, syna i Matyldę zawiózł do Rymanowa. Gdy zbliżał się front, hitlerowcy wywozili wszystkich kolejarzy do Niemiec. Podczas bombardowania udało mu się zbiec. Trafił do zakonu w Bohni, gdzie przebywały potem jego dwie córki. Jakiś czas tam pracował. Po przejściu frontu odnalazł rodzinę i razem zamieszkali w Zagrze, gdzie zostali do zakończenia wojny. 15.10.1945 roku przyjechali do Leśnej, gdyż ojciec prababci dostał skierowanie do pracy na kolei. Dostali

dom i wkrótce przyjechały do nich córki. Prababcia poznała tam swojego przyszłego męża Wacława Rodziewicza, który także pracował na kolei. Mieli czworo dzieci: Krystynę, Irenę (moją babcię), Teresę i Jerzego.

Mimo, iż prababci nie ma już wśród nas, to w rodzinie pozostały wspomnienia. Staram się ocalić od zapomnienia historię mojej prababci, aby w przyszłości przekazywać ją swoim dzieciom. Przeczytałam o jej rodzinnych stronach i o zbrodniach w **Waleśnicy Leśnej**.

Anita Celuch

**Wystawa ludobójstwa dokonanego na Polakach przez OUN-UPA
na Kresach Południowo-Wschodnich II RP 1939-1947**

L.p.	Nazwa miejscowości	Rodzaj strat				
		zamordowanych	ustalonych nazwisk	rannych	wypędzonych / wysiedlonych /	opuszczonych, spalonych zagród
1.	Bednarówka	29	8	1	750	150
2.	Bitków	16	1	–	100	16
3.	Cucylów	26	20	–	120	29
4.	Delatyn	18	7	–	1300	257
5.	Dźwiniacz	19	7	–	45	12
6.	Grabowiec	26	16	–	170	41
7.	Hawryłówka	5	–	–	90	20
8.	Jaremcze	10	–	–	190	40
9.	Kamienna	10	1	1	150	32
10.	Krasna	25	3	2	–	3
11.	Kubajówka	22	13	–	140	33
12.	Majdan	11	1	–	–	–
13.	Majdan Górny	53	42	–	450	104
14.	Majdan Średni	22	8	–	1800	413
15.	Manasterczany	17	3	–	60	17
16.	Maniawa	9	1	–	2	3
17.	Markowa	32	–	–	40	15
18.	Mikuliczyn	53	26	5	370	97
19.	Nadwórna	62	3	–	3000	460
20.	Nozawizów	4	1	–	30	7
21.	Paryscze	5	5	2	50	9
22.	Pasieczna	169	5	–	1100	247
23.	Pniów	200	6	–	700	203
24.	Potok Czarny	30	–	–	–	6
25.	Porohy	9	–	1	60	15
26.	Przerośl	30	23	–	250	51
27.	Rafajłowa	20	–	–	100	20
28.	Sołotwina (miasteczko)	48	28	–	250	71
29.	Tarnowica Leśna	23	21	–	320	66
30.	Tatarów	15	–	–	130	26
31.	Weleśnica	23	6	–	320	57
32.	Weleśnica Leśna	10	6	–	60	15
33.	Wołosów	62	51	14	460	108
34.	Worochta	72	–	–	600	128
35.	Zarzecze	30	–	–	100	25
33.	Zielona	12	2	2	220	43
Razem :		1227	314	28	13 527	2717

<http://w.udokumentowana.liczba.zamordowanych.polakow.w.powiecie.nadwornaw.latach.1939-1946.przez.ukrainskich.ludobojcow.oun.upa>
www.stankiewicz.com/ludobojstwo/ciemnosc.html

Powiat Nadwórna

Szkic mapy administracyjnej powiatu – stan na 1.09.1939

● Miejscowości, w których ludobójcy z OUN-UPA dokonali mordów ludności polskiej oraz grabieży i zniszczeń polskich zagrod i wsi, wg relacji świadków i dokumentów.

○ Miejscowości, z których brak jest relacji świadków i dokumentów o zbrodniach grabieży i zniszczeniach

Źródło: str internetowa: <http://www.kchodorowski.republika.pl/nadworna.htm>

Wspomnienia Gra Babei Mutyldzi z okresu
przeżywania wojny

Do 1 IX - 1939 r. mieszkaliśmy w Bolechowie pow. Żolyn
wój Stanisławowski. Ja wówczas miałam 10 lat.
Ojciec był kolejarem a mama opiekowała się dziećmi,
a było nas 4 i chodziliśmy do szkoły.

Z chwilą rozpoczęcia wojny światowej wiele
się zmieniło. Wszyscy kolejarze otrzymali rozkaz
wypazdu z rodzinami do Rumru. Wszystkie
rodziny kotęsa kolejarzy dostali wagony, gotowe
do wypazdu. W tym czasie był nalot na dworzec,
wszyscy uciekli w pobliskie lasy.

Drugi rozkaz zabronił wypazdu przewoźnikom
kolej. Ojciec musiał zostać a nasza rodzina
wyjechała. Wyjechaliśmy do Stanisławowa do wojewu-
dskiej stacji. Wszyscy przysięgli, że puścili poiaq
z jedną rodziną. W tym czasie był nalot lotniczy
i widzieliśmy dwa samoloty tj. polski i niemiecki
walczyli ze sobą. Do Nadwórnej nie dojeżdżaliśmy
bo dworzec był ~~zabity~~ zombangowany.

Wozem drabiniastym dojeżdżaliśmy do Wleśniewkojny
pow. Nadwórna. do Babei tam mieszkaliśmy do
30 VI - 1941 r.

FRAGMENT WSPOMNIENI PRABABCI

17 IX - 1940 1939 r. przyszedł do nas wyrok rozstrzelania
i rozpoczęły się straszne represje. Były aresztowa-
wanie polaków. Ojciec przeżył na kolei w Nad-
wórnej. W pewnym czasie zwolnili polaków
z pracy w szkole nie wolno było mówić po polsku
nie mieliśmy książek ani zeszytów.

L. 310/35

Wyciąg

metryk

zapis do prot. L. 310/35

urodzonych, zaślubionych i zmarłych

tyczący się familij *Jana Pierniak*

pod Nr. kons. w gminie

Mojdan Górną

Imię i nazwisko ojca, matki, dzieci od najstarszego począwszy	Dzień, miesiąc i rok urodzenia	Rok zaślubin	Religia
1	2	3	4

ojciec

Jan Pierniak 1/3 1893

matka
Elbina Lobos 23/2 1905

dzieci
Stefan 10/10 1925

Zatrudnienie, powołanie	Dzień, miesiąc i rok śmierci	UWAGA
5	6	7

robotnik kolejowy

2/10

WYCIĄG METRYK RODZINY PIERNIAK

2/ Antoni

10/5
1927

"

3/ Matylda

10/2
1929

"

4/ Domicella

17/6
1930

"

5/ Janina

23/6
1933

Z urzecz. paraf. chr.

Dr. Scholastic: cop
Malina in fest. die
W. Jagiełło

Cum clottet
26.3.1951.
W. Jagiełło

D. Wyciwy
cop.

C.O. WYCIĄG METRYK RODZINY PIERNIAK

Publiczna Szkoła Powszechna
III stopnia im. Królowej Jadwigi
w Bolechowie (powiat: Dolina).

Nr. 41

Rok szkolny 1937/38

ŚWIADECTWO SZKOLNE

Pierniak Matylda

urodzona dnia 10 lutego 1929 r. w Bolechowie
(powiat: Dolina), religii (wyznania) rzymsko-kat.,
uczenica oddziału drugiego B¹ otrzymuje za pierwsze półrocze
roku szkolnego 1937/38 stopnie następujące:

ze sprawowania się	bardzo dobry
z nauki religii	dobry
„ „ języka polskiego	dobry
„ „ języka <i>ruskiego</i>	dobry
„ „ języka	dobry
„ „ rachunków z geometrią	bardzo dobry
„ „ przyrody,	z przyrody żywej
„ „ a mianowicie:	z fizyki i chemii
	z higieny
„ „ geografii i nauki o Polsce współczesnej	
„ „ historii	
„ „ rysunków	dobry
„ „ robót ręcznych	dobry
„ „ śpiewu	dobry
„ „ ćwiczeń cielesnych	bardzo dobry
„ „ robót kobiecych	
„ „	

Liczba opuszczonych godzin szkolnych, z czego nie usprawiedliwiono

Liczba spóźnień, z czego nie usprawiedliwiono

W Bolechowie, dnia 21 grudnia 1937 r.

Buciorowa Kacela
Opiekunka oddziału

Mania Jarnińska
N.O. Kierownik klasy

ŚWIADECTWO SZKOLNE - ROK 1937

Publiczna Szkoła Powszechna *Zeriska* stopnia Nr *III*

im. *Królowej Jadwigi*
w *Bolechowie* (powiat: *Dolina*).

Nr *41*

Rok szkolny 1937/38.

ŚWIADECTWO SZKOLNE

Pierniak Matylda

urodzoną dnia *10 lutego* 1929 r. w *Bolechowie*

(powiat: *Dolina*), religii (wyznania) *rzymskokatol.*

uczeń *na* klasy *drugiej 8* otrzymuje za rok szkolny 1937/38.

stopnie następujące:

ze sprawowania się

z nauki religii.

" " języka polskiego

" " języka *russkiego*

" " *rosji*

" " geografii

" " o przyrodzie

" " arytmetyki z geometrią

" " rysunku

" " zajęć praktycznych

" " śpiewu

" " ćwiczeń cielesnych

bardzo dobry

dobry

bardzo dobry

dobry

bardzo dobry

dobry

dobry

bardzo dobry

bardzo dobry

Liczba opuszczonych dni szkolnych *7*, z czego nie usprawiedliwiono *7*

Liczba spóźnień *1*, z czego nie usprawiedliwiono *1*

Orzeczenie Rady Pedagogicznej *promująca*

W *Bolechowie* dnia *21 czerwca* 1938 r.

Rusówna J. Hauda
Opiekunka klasy

Mama Januska
Kierownik klasy

ŚWIADECTWO SZKOLNE - ROK 1938

SWIADECTWO SZKOŁY POWSZECHNEJ

Piersniak Matylda

urodzona dnia *10 lutego* 1929 r. w *Bolesławowie*
powiatu *golińskiego* religii (wyznania) *ryzymskiej*
uczęszczała do klasy *trzeciej 3^{ej}* i otrzymała

za rok szkolny 1938/39 oceny następujące:

sprawowanie	<i>bardzo dobry</i>
religia	<i>bardzo dobry</i>
język polski	<i>dobry</i>
język <i>ruski</i>	<i>dobry</i>
historia	<i>dobry</i>
geografia	<i>dobry</i>
nauka o przyrodzie	<i>dobry</i>
aritmetyka z geometrią	<i>dobry</i>
rysunki	<i>dobry</i>
zajęcia praktyczne	<i>bardzo dobry</i>
śpiew	<i>bardzo dobry</i>
ćwiczenia cielesne	<i>bardzo dobry</i>

Opuściła dni szkolnych *1*, w tym nie usprawiedliwiono

Na tej podstawie *przejechała do klasy czwartej*

Publiczna Szkoła Powszechna stopnia *trzeciego*

Nr *2* im. *Królowej Jadwigi*

w *Bolesławowie* (powiat *Goleń*)

dnia *21 czerwca* 1939 r.

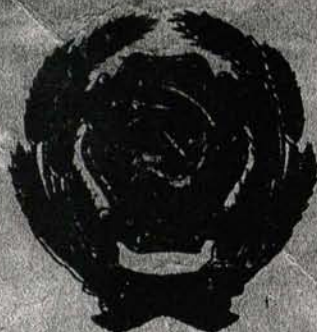
Nr *44*

Bursiwna Anna
Opiekun ka klasy

Merowniarka Szkoły

SWIADECTWO SZKOLNE - ROK 1939

УРСР

НАРОДНИЙ КОМІСАРІАТ ОСВІТИ

СВІДОЦТВО

ВИДАНО ЦЕ СВІДОЦТВО Держак Матильда
Гнівній (прізвище),
 ІМ'Я, ПО БАТЬКОВІ, ШО НАРОДИЛАСЯ В 1929 РОЦІ,
 В ТОМУ, ШО Вона НАВЧАЛАСЯ В IV КЛАСІ
 (ВІК - ВОНА)
 ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ Меня - Велесниць
 (села, міста)
Львівського р-ну Станіславської обл. (району області), ЗАКІНЧИЛА
 ПОВНИЙ КУРС ЦЬОЇ ШКОЛИ І ВИЯВИЛА ПРИ Відмінній
 ПОВЕДІНЦІ ТАКІ ЗНАННЯ:

З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Відмінно

З РОСІЙСЬКОЇ МОВИ

Відмінно

З АРИФМЕТИКИ

Відмінно

З ПРИРОДОЗНАВСТВА

Відмінно

З ГЕОГРАФІЇ

Відмінно

З ІСТОРІЇ СРСР

Відмінно

З МАЛЮВАННЯ

Відмінно

З СПІВІВ

Відмінно

З ФІЗКУЛЬТУРИ

Відмінно

№ 12

" 28. 7.

1941 року

ЗАВІДУВАЧ ШКОЛИ

Зенка І. С.

УЧИТЕЛЬ

Гимикович М. С.

SWIADECTWO SZKOLNE - ROK 1940

ŁOJĘCIE PRABABCI: PRACA W FABRYCE BECIEK....

DIOECESIS

Wrocław

Ex libris metr. parochiae catholicae w Koszycach

Wyciąg z ksiąg kościelnych kat. kościoła parafialnego w

Koszycach, par. Lubaw, 8/9.

Testimonium matrimonii — Świadectwo ślubu

Cogn. nomen imię—nazwisko	Aetas Wiek	Locus copulat. Miejsce ślubu	Parentes Rodzice	Dies matrimon. Dzień ślubu	Testes Świadkowie
Dobrosiński Włodzisław	10 lutego 1932 r.	Koszycach	Antoni i Aurelia z s. Ledwiska	21. IX 1947 r.	Karpowicz Lipman
Pierucha Matylda	10 lutego 1939 r.	Koszycach	Jan i Aphelia z s. Łolos	21. IX 1947 r.	Opocimski Franciszek

In quorum fidem sigillo Ecclesiastico muniens manu propria subscribo.

Zgodność wyciągu niniejszego z listą kościelną poświadczam się.

Koszycach

dnia 8. X 1947

ks.

Kazimierz Dobrosiński

Druk. Archidiecezjalna Wrocław

ŚWIADECTWO ŚLUBU PRADZIADKÓW

ŁOJĘCIE ŚLUBNE PRADZIADKÓW

Załączniki:

1. Mapka....**Wystawa ludobójstwa dokonanego na Polakach przez OUN-UPA na Kresach Południowo-Wschodnich II RP 1939-19473.**
2. Udokumentowana liczba zamordowanych Polaków, w powiecie Nadwórna latach 1939-1946, przez ukraińskich ludobójców OUN-UPA.
3. Mapka **Powiat Nadwórna** .Szkic mapy administracyjnej powiatu – stan na 1.09.1939 .
4. Fragment rękopisu wspomnień prababci Matyldy Rodziewicz.
5. Wyciąg metryk dotyczący rodziny Pierniak.
6. Świadcstwo szkolne prababci -21.12.1937r.
- 7.Świadcstwo szkolne prababci-21.06.1938 r.
- 8.Świadcstwo Szkoły Powszechnej-21.06.1939 r.
- 9.Świadcstwo szkolne-28.05.1940 r.
10. Zdjęcie prababci: Praca w fabryce beczek...
11. Świadcstwo ślubu pradziadków: Wacława Rodziewicz oraz Matyldy Pierniak.
12. Zdjęcie ślubne pradziadków.